

N:o 9.

Redaktör och utgivare: **FRANS J. HUSS.**
Expedition: Olofsgatan 1 (Hötorget 6.) 1 tr. upp öfv. gård.

Stockholm den 1 Maj 1890.

Pris: Helt år 5 kr., Lösn:r 25 öre.
Annonspris: 10 öre petitraden (15 öre utl.).

Årg. 10.

En ny ljudteori.

Den 7 april höll G. A. Audsley i Musical association i London en föreläsning öfver en ny teori, ursprungligen framkastad af A. W. Hall i arbetet »The Problem of human Life», publicerad i Amerika 1877. Den hittills antagna teorien, att ljudet beror på luftsvängningar, kan icke, påstod mr Audsley, förklara ens många af de simplaste fenomenen.

En anslagen stämgafler — sade mr A. — är ju en vibrerande kropp, men inverkar likväl ej på luften ens en tum bortåt. Till bevis upphängdes ett stycke bladguld, som visade sig alldeles orörligt, då en ljudande stämgafler fördes der intill, oaktadt det enligt den vänliga teorien för ljudvågor hade bort slitas i stycken.

Ljudet är enligt föreläsaren en särskild, ursprunglig naturkraft, som sättes i verksamhet blott genom vibration. När någon ljudbar kropp bringas i vibration, utsändes från densamma »ljudpulsar» eller radiationer af denna naturkraft, som då blifvit frigjord. Kohesionen och andra krafter inom kroppen kontrollera verkan af den mekaniska kraft, som användes för att bringa kroppen i vibration, och förvandla en del af denna kraft i värme, en del i ljudpulsar (sound-pulses). För att begripa detta, behöfver man blott jämföra denna utsändning af en substantiel, men likväl immateriel ljudkraft med en elektrisk urladdning.

Ljudkraften har ingen förmåga att röra andra kroppar än sådana, med hvilka den befinner sig i sympati. Prof. Tyndalls demonstration af ljudvågornas materiella inverkan på främmande kroppar, exemplifierad genom att klappa händerna vid ena ändan af ett rör och derigenom förorsaka en böjning i en ljuslåga, placerad vid andra ändan, är intet bevis för ljudets gång genom röret, utan blott resultatet af en luftskakning. Detta experiment

illustrerades, då det visades, att ljuslågan utsläcktes genom sammansläende af två böcker, men förblef orörd vid en kraftig ton från ett horn, emedan — som föreläsaren sade — lågan icke var i sympati med ljudkraften, som därför passerade igenom henne.

Mr A. förlöjligade den föreställningen, att tusentals luftvågor, hvar och en med egen intensitet af förtätning och förtunning, skulle kunna gå genom luften under ett orkesterspel på det sätt som påståtts af vågteoristerna, eller att örats trumhinna kunde vibrera på hundra olika sätt på en och samma gång.

Derefter gjordes ett viktigt och intressant experiment med en s. k. »akustisk turbin». Denna var en liten apparat i form af ett malteserkors, som roterade horisontelt på en stålspets. Vid änden af hvar arm och rätvinkligt mot densamma satt en liten ihålig cylinder tillsluten i ena ändan men öppen i den andra. Då en stämgafler anslogs och sattes mellan cylindrarna, började turbinen rotera och alltid åt det håll der den öppna cylinderändan befann sig. Mr A. påstod att om stämgaflern hade sändt ut en mängd luftvågor, så skulle dessa verkat starkast på den slutna cylinderändan och turbinen skulle då ha rört sig i motsatt riktning, hvilket också visades genom ett sakta fläktande med ett kort. Orsaken, hvarför turbinen rörde sig anordnadt efter stämgaflern, var enl. mr A. den, att luftpelarens tonhöjd inom cylindern öfverensämde med gaffelns tonhöjd och sålunda befann sig i sympati med denna, hvadan gaffeln verkade på den öppna cylinderändan i s. f. på den slutna.

Mr A. förnekade vidare ljudets »interferens», och påstod att de slutsatser, Tyndall i detta afseende gjort från sirenen, vore oriktiga. Han frågade, om åhörarna verkligen kunde tro, att rörelserna från en insekt, vägande några få gram, kunde sätta i verksamhet tu-

sentals kubikfot luft, hvilket enligt vågteorien måste vara fallet.

I den följande diskussionen medgaf mr A., att luften dock vore ett element för öfverflyttning af ljudet, på samma sätt som den elektriska strömmen behöfde ett medium för sin transmission. Men somligt material vore ännu bättre medium än luften, t. ex. trä. Pickandet af ett ur, hållet emot ena ändan af en 65 fot lång trästock, kunde tydligt höras i andra ändan. Men hvem trodde väl på allvar, att detta svaga pickande skulle förmå att skaka hela trästocken uti mekaniska ljudvågor?

Mr A. förmodade, att man ej skulle af honom fordra någon definition på ljudkraften, lika litet som elektrikern kan definiera elektriciteten. Ljudets s. k. interferens vore blott den verkan, som frambringas af resonans och icke-resonans, i hvars studium han trodde rätta förklaringen af ljudfenomen vara att finna.

Edvard Grieg interviewad.

(Efter Pall Mall Gazette)

Under Griegs besök i England förlidet år, var han, som man vet, föremål för mycken uppmärksamhet och hyllning, och detta äfven inom pressen, hvilket bland annat intygas af det besök, som han då fick af Pall Mall Gazettes reporter, och hvaraf resultat föreligger i dennes här följande berättelse. Artikeln, hemtad ur »Nordisk Musiktidende» har till öfverskrift: »Nordens Chopin» och börjar sålunda:

Lång borta från stadens larm, högt uppe på Claphamslätten; der marsvinden susar genom de gamla almarna framför fönstren, har hr Grieg, den berömda norske komponisten och hans hustru för närvarande valt sig ett hem, der de lefva i lugn tillbakadragenhet

mellan sina triumfer i St. James Hall. För ett par dagar sedan var hr Grieg älskvärd nog att mottaga en af våra representanter, som meddelar följande berättelse om sin visit:

En sak som genast slog mig då jag satt och väntade i den stora matsalen var, att alldeles samma blommor pryddes detta rum, som de hvilka jag några dagar förut hade beundrat i Joachims strålande lilla helgedom.

Doften af »dalens lilja» syntes verkligen vara en passande atmosfär för en som är så lifligt betagen, som hr Grieg, i sitt hemlands natur, der hvarje vår millioner af de hvita majblomstren sända skyar af välukt genom de stora gran och furuträden öfver ens hufvud. I krukor och vaser stodo de omkring och på rummets båda pianon. På skänken stod blommande rosor, och i fönstret, som vetter ut åt slätten, såg man en stor Azalea, betäckt med en rikedom af lysande ljusröda blomsterbägare. Musik och blommor höra tydligen tillsammans ännu i våra prosaiska tider.

Hr Grieg kom strax in. I knapphålet satt en liten blomma, som tydligen farit illa af den tjocka öfverrocken, hvilken han vårdslöst kastat ifrån sig på soffan. Hr Grieg var lika som hr Joachim af den mening, att det icke var mycket att säga om honom, som var af intresse för allmänheten. »Men vill ni fråga om mig», sade han, »kan måhända den ena frågan leda till den andra och ni sålunda få er önskan tillfredsställd».

»Ni är ju norrman till födseln, hr Grieg?» Jag gjorde denna fråga mera för att öppna samtalet, än för det jag var tveksam om komponistens nationalitet; ty ingenstädes utom i skandinavien har jag någonsin sett ögon af den klara djupblåa färg och det själfulla drömmande uttryck som gör Griegs ansigte så förtrollande och tilldragande.

»Ja», sade han, »min födelsestad är Bergen, och jag har mitt hem ännu i närheten af denna stad. Jag tillbragte min barndom i några af de mest storartade naturomgifningar, som finnas i nordn, och så långt jag mins tillbaka, har mitt lands skönhet inspirerat mig såsom någonting öfver all beskrifning storartadt och praktfullt. Det är våra berg, våra insjöar och skogar, som ha påverkat mitt arbete långt mera, än någon mensklig varelse gjort, och ännu i dag, fastän jag är öfver fyrtio år — jag är född år 1843 — ha de samma makt öfver mig. Min musikaliska uppfostran till mitt 15:de år låg uteslutande i min mors händer. Hon var en mycket dugtig pianist och mycket omsorgsfull i sin undervisning.

»Komponerade ni något i er barn-dom?»

»Inte mycket; men jag kommer ihog en rolig scen i skolan, då jag var omkring nio år gammal, och då min första komposition ej fann nåd inför min lärares ögon. Vi skulle läsa tyska, och

hvarje elev skulle ha med sig ett digert lexikon till skolan. Jag hade glömt mitt och fick min tillbörliga uppsträckning därför af läraren, då pojken, som satt vid sidan af mig, utbrast: »Han har intet lexikon, men han har något annat. Han har ett musikstycke som han sjelf har skrivit». Det måste fram, och domen utföll så, att jag gjorde bäst i att låta sådant skräp ligga hemma och tänka på mina lektioner. Skräp var det också helt säkert. Det existerar i alla fall icke mer.»

»Och var detta det enda kompositionsförsöket från er barndom?»

»Ja, så vidt jag erinrar mig, var detta det enda. Då jag var femton år blef jag sänd till konservatoriet i Leipzig, och en fullständig förändring i mitt lif inträdde nu. Jag hade lefvat med och i naturen, drifvit genom skogen klättrat i fjellen och drömt vid insjöarne. Jag hade hört mycket litet musik och viste intet om lifvet i en stor stad.

I ett helt år lefde jag fullständigt förvirrad och yr i hufvudet, ur stånd att arbeta och vänja mig vid det nya, underliga lifvet. Jag såg andra arbeta, men jag kunde icke göra som de, till dess jag plötsligen vaknade. Då greps jag af ett mäktigt begär att arbeta, arbetade och bara arbetade, så att jag efter ett par månaders förlopp blef farligt sjuk. Min mor kom till mig i Leipzig, och då jag blef bättre vände jag tillbaka med henne åt nordn och fulländade sedermera mina studier i Leipzig. Hittills hade jag ej skrivit något, och sedan jag avslutat studierna i Leipzig reste jag till Köpenhamn, der jag också sedermera för första gången fick se min hustru. Der mötte jag en ung dansk (skall vara norrmanen Richard Nordraak), alldeles öfverfull af förtjusning öfver vårt nordn, dess skönhet, dess dikter och dess folk, — öfver allt äkta nationellt och karakteristiskt. Hans förtjusning var af det inspirerande slag, som meddelar sig åt andra. Hans starka individualitet drog mig genast till honom, och det var genom hans idealism, hans hänförelse, som jag fann och förstod mig sjelf. Alla obestämda känslor, oron, den underliga längtan efter jag visste icke hvad, allt detta var nu borta — borta för alltid. Jag visste hvarthän jag ville. Jag visste, att det som fanns inom mig, nu kunde komma fram. Jag hade liksom funnit en röst, och så begynte jag komponera — att säga i musik, hvad jag hade känt så länge vid anblicken af mitt sköna hemland, vid ljudet af våra folkvisor, vid läsningen af våra dikter. En af de första som förstod att värdera mitt arbete var Andersen, den store danske dikta-ren. Jag satte en af hans första dikter i musik. Min hustru sjöng den för honom, och han var mycket nöjd med den. — Mina landsmän och vänner i nordn ha alltid varit ytterst

vänliga emot mig och ofta vid begynnelsen af min konstnärsbana hulptit och uppmuntrat mig med sina sympatier.»

»Ha arbeten af någon särskild nordisk diktare inspirerat er till komposition?»

»Ja, Björnson och Ibsen äro mina älsklingsförfattare.»

»Var ni och er vän, som först bragte ljus i ert lifs inre kaos, tillsammans i Köpenhamn någon längre tid?»

»Icke synnerligen länge; ty kort derefter slog jag mig ned i Kristiania, der jag i några år var musiklehrare. Jag har tilllegnat honom ett af mina tidigaste arbeten, en Humoresk i fyra delar (opus 6); men på den tiden var jag så öfverväldigad af arbete, att jag alls icke hade någon tid att komponera. Det gafs ingenting annat än att undervisa, undervisa, undervisa, månad efter månad, tills sommaren kom, och då, i två lyckliga månader, vistades jag på landet, jag uppehöll mig i Bergen eller vid Hardangerfjorden, och der hade jag frihet till sjelfständigt arbete. Några af mina bästa kompositioner äro skrifna under de der feriedagarna.»

»Törs jag fråga, hr Grieg, hur ni komponerar? Sätter ni er ned till arbetet när ni känner att ni bör arbeta, eller väntar ni på inspirationen?»

»Hade jag icke väntat på inspirationen, skulle jag ha gjort långt mer än jag verkligen åstadkommit. Nej jag väntar till dess jag känner, att jag kan skriva, och då sätter jag mig ned och skrifer undan. Naturligtvis finns det tider, då det är lättare att skriva än annars; men så är det väl med all skapande konst, och jag skrifer aldrig något, när jag icke känner mig ha lust att komponera.»

»Och det gamla nordn, säger ni, har ännu lika stor makt öfver er och fyller er med samma inspiration, som förut?»

»Personligen taget ja. Der är intet drag i den skandinaviska naturen, som icke är lika fullt af skönhet för mig nu, som det någonsin varit. De blå insjöarna, vattenfallen, himlen, fjellen och skogarna i hela deras ursprungliga skönhet äro nu desamma som förr; men i min musik är jag icke längre uteslutande nordisk, som jag en gång var. Det finns i ungdomen en period af lågande hänförelse för en bestämd idé, ett bestämdt ideal, då vi säga till oss sjelfva: 'jag måste och jag vill göra just detta'. Men den tiden går öfver, och vi blifva lugnare, mindre ensidiga. Mina senare arbeten äro icke så framträdande typiska för skandinavisk musik. Jag har rest omkring och blifvit mera europeisk, mera kosmopolit. Dessa förändringar komma gradvis; vi spåra dem knappast, förrän vi plötsligen se dem.»

»Huru länge bodde ni i Kristiania?»

»Många år; men 1872 och —73 drog jag mig åter till Bergen och nu

har jag byggt mig en villa, omkring 8 engelska mil från staden, och i den bo vi, när vi äro hemma. Jag undervisar icke mer; nu nyttjar jag min tid till komposition. Och ni ser, jag har nu råd att lägga bort mina papper, när jag känner mig sakna håg att skapa något själfständigt.»

»Min tid var ute, och efter som trakten vid Chlampham-slätten är mig ganska obekant, frågade jag hr Grieg, om det låg inom möjlighetens gränser att få en droska i närheten af hans bostad.

»Nej», sade nordens Chopin, »icke här i närheten. Men jag skall säga er hur jag gör: jag spatserar vägen nedåt här och går med spårvagn till Westminster-bron».

Ett bref om pianosjukan.

Af

Edvard Hanslick.

Olyckligtvis gifves det ingen lag som kan beskydda grannarne mot pianoklink. Den måste ju förbjuda all musik öfver hufvud. Ty det ligger i musikens väsen, att man icke kan fly för den, att man måste höra på den, om man vill eller icke, att den med ett ord är hvad Kant säger: »en påträngande konst». Kunde och ville man befria några tusen medmenniskor från dessa pianoqual, så måste man beröfva lika många tusen deras ofta endaste glädje och uppmuntran, fackmusikern till och med hans existens. Ja, det märkvärdiga är att vid många tillfällen blifva här anklagaren och den anklagade samma person. Ty just vi, som lida mest af den oinskränkta nabomusiken, äro själfva i regeln både musikaliska och utöfvande. Vi taga själfva uti när de andra sluta, och sålunda vrider sig beskyllningen i en beständig krets. Lagens arm förmår ingenting uträtta, och vi, som hålla oss på defensiven, ega blott få skyddsmedel. Tjocka väggar och tålamedel äro kanske de enda.

Alla dessa olägenheter äro ingalunda lika gamla som klavéret själf. På Haydns och Mozarts tid var instrumentet en proportionsvis liten, tunn låda med en späd, svag ton, som knappt kunde förnimmas i rummet bredvid. Olägenheterna uppstodo så småningom allt efter instrumentets oupphörligt tilltagande ton och större omfång. Som ett verop öfver landsplågan ljuder det nu på de sista 30—40 åren, sedan fabrikanternas hela sträfvän beständigt går ut på att förstärka dess ljudkraft. För hundra år sedan var klavéret icke stort annat än ett förtorkadt hackbräde (cymbal), nu är det en förminskad orkester. Hårtill svarar det enorma omfånget i de yttre dimensionerna och den af alla jern- och metalldelarne betingade kolossala vigten.

Huru annorlunda i förra seklet! Den berömda fabrikanten J. B. Streicher i Wien har berättat mig, att hans farfader Andreas Stein som ung man ofta burit sitt klavér under armen hela mil, då han skulle spela på baler i någon af grannstäderna. Och om Georg Benda, den på sin tid firade operakomponisten, vet man att han en gång om aftonen egenhändigt bar sitt klavér öfver gatan för att inför sin i sängen redan liggande textförfattare spela en alldeles nyss komponerad aria i oafkortad begeistring. Den tiden hade man nog klavér, men ingen pianoepidemi. Först i våra dagar uppnådde instrumentet offensiv kraft och, dessvärre, äfven offensiv karaktär. Quantitativt stiger likaledes produktionen. Knappast finnes det nu i en stor stad ett enda hus, hvarest det icke finnes ett eller flera pianon.

Vi hafva alltså kommit till den bedröfliga slutsatsen, att pianosjukan hvarken kan fördrivas eller botas genom yttre medel. Blott indirekt kan en förbättring uppnås, indirekt på en lång omväg. Den består deruti att vi i den uppväxande generationen låta uppfostra färre pianospelare. Alla de som nu spela — på ett halft hundra klinkare kommer ju knappast en verklig konstnär — alla dessa äro vi icke i stånd att hindra i öfvandet af sina »färdigheter». Men vi kunna hvar i sin krets verka för att i framtiden icke så många lära sig att spela piano. Blott på det sättet blir det *mindre* speladt och *bättre* speladt.

II.

Vi beröra här en viktig sak, som enligt min åsigt har betydelse långt utöfver det speciellt musikaliska. Att odlingen af musik, i synnerhet pianomusik, nu för tiden öfverdrives, och det på bekostnad af nödvändigare uppgifter, hör till de sanningar, som icke längre bestridas. Musikundervisningens uppfostrande inflytelse, som jag alls icke underskattar, blir dock nu ganska ofta dels öfvervärderad, dels ensidigt sökt i det rent tekniska. Att tvinga hvarje barn att sitta vid pianot i timtal och slamra på tangenterna, oberoende om det har håg eller talang dertill, är orätt, är vanvett. Den oproportionerligt långa tid, vår ungdom offerar på pianospelet, borttages från andra lika viktiga eller ännu allvarligare sysselsättningar.

Vi se undervisningen i teckning t. ex. tydligen försummad, och inom musiken försummas sången för det allt öfversvämande pianospelet. Hvad en hvar kan och borde lära är att sjunga med i kör. Huru fattigt sörjer man emellertid icke härför! En aktad fransk författare, de Laprade gör följande sanna anmärkning: »Pianots offer äro icke allenast de klinkande elevernas ofrivillige åhörare, utan eleverna

själfva, framförallt de otaliga unga flickor, som ödelägga sina nerver och så mycken dyrbar tid, och likväl så högst sällan blifva goda pianister». Ja, hur präktigt anses det icke hos en familj att dottern är pianovirtuos! Men en dylik fogel Phoenix är en sällsynthet. Här är en uppgift för statistiken: huru många millioner timmar användas på pianospel, och huru många timmar sann, njutningsrik musik bringas dermed till stånd?

Man har kanske lagt märke till den oproportionerliga öfvervigten af qvinliga elever. Ett ohyggligt socialt symptom! Just pianospelerskorna tillkommer en särskild del, och icke den bästa, af dessa klagovisor. Såsom fast anställd musikkritiker under loppet af åtskilliga år i »Neue Freie Presse», har jag rätt att tala om den beständiga tillväxten af qvinliga konsertgiffvare. Det går med pianovirtuositeten i Tyskland ungefär som med romanliteraturen i England — bådadera äro nästan fullständigt i händerna på damer. När vi genombläddra en engelsk bokhandelslista, komma på en manlig kanske ett dussin qvinliga. En blick på de tyska konsertprogrammen skall lemna ungefär samma proportion mellan pianisterna. Ja, det finnes många säsonger, der de manliga virtuoserna fullkomligt försvinna inför sina qvinliga kollegers öfvervigt.

Att det nu öfverallt etablerade »frökensväldet» i pianots rike hvarken ländar fröken själf eller pianot till stor fördel skall hvarje sakkunnig medgifva. Analogien med romanförfattarinnorna passar också någorlunda ihop med hänsyn till kvaliteten: vi hafva många dugliga qvinliga pianister, somliga utmärkta, en och annan når upp till den högst utvecklade manliga konst. Detta förblir emellertid endast ett undantag, som bestyrker regeln, att qvinnorna till följd af sin spädare organism, både den kroppsliga och andliga, i allmänhet blifva inskränkta till ett trängre konstområde, mest det finare detaljmåleriet, och till och med hos de mest lysande bland dem, kommer man till att känna saknaden af det sista afgörande draget.

Om alla de praktiska olägenheter i det offentliga lifvet, som följer af det växande virtuosväsendet bland unga damer, vill jag helst undvika att yttra mig. Hvem känner icke det innerligaste medlidande med alla de unga flickor, som välja pianospel till sitt lifskall och som vilja grunda sin existens på en smula virtuositet? Blott alltför säkert kommer förtrytelsen efteråt att hafva användt så oändligt mycken flit och möda på förvärfvandet af en konstfärdighet, hvilken som offentlig produktion icke lönar sig, ja, knappt nog intresserar.

»Alla fäder och mödrar — skref nyligen den berlinske musikkritikern Gumbrecht — »borde två gånger betänka

sig, innan de fatta det beslutet att utbilda sina döttrar till pianister eller låt vara musiklärarinnor. Det spörs-mål, hvarpå här allt beror, om det finnes verklig talang eller icke, kommer vanligtvis icke i betraktande. Kökspigor, symamseller, butikfröknar äro mycket nyttigare och nöjdare medlemmar af det menskliga samhället, än dessa beklagansvärda varelser, som utan inre kallelse uppfostras till pianister, för att under hela sitt lif blott vara sig sjelfva och andra till besvär. Just pianot med sina på förhand gifna toner lemnar ett mycket farligt material för musikalisk massdressyr. Vi hafva haft nog af pianojämmer år ut och år in i familjelivet och salongen. Att hindra dettas utbredning äfven till of-fentligheten är en allvarlig pligt för kritiken.»

Till och med för talangerna har det moderna tidehvarfvets virtuosväsen sina törnen. För dem passar det ord, som Goethe en gång uttalade om sin tids poetiska produktion: »Hela olyckan består deri, att den poetiska kulturen har utbredd sig till den grad, att det icke längre finnes någon som skrifver dåliga vers. De unga skaldar, som sända mig sina arbeten, äro icke sämre än sina föregångare, och då de nu höra dessa så ljudeligen berömmas, så kuuna de icke förstå att man icke också berömmar dem. Och likväl bör man icke göra något för att uppmuntra dem, derför att det af detta slag nu gifves hundra talanger och man icke skall hjälpa under det öfverflödiga, så länge det ännu är så öfvermåttan mycket att uträtta. Verlden kan endast vara betjent med det utomordentliga.»

Blott när inflytelsrika röster icke blifva trötta på att varna, blott när våra konservatorier besluta att motar-beta i stället för att uppmuntra öfver-produktionen af manliga och qvinliga pianister, blott när slutligen en hvar af oss i sin krets höjer sin stämma deremot, kan det vara hopp om att det plågoris, som man kallar piano-epidemien, efter hand skall antaga mildare former och för framtiden skall kräfva färre offer, både på den utöf-vande och på den hörande sidan af menskligheten.

Musikbref från Berlin.

De sista Bülowkonserterna.

Då säsongen nu i det närmaste är slut — åtminstone den stora säsongen — kan det vara skäl i att låta det viktigaste af hvad som passerat, sedan jag sist hade äran meddela mig, passera revy.

Hans von Bülow har redan för någon tid sedan lagt ned spiran i Philharmonien och regerar nu som bäst på andra sidan Atlanten.

De sista Bülowkonserterna här,

aflupo till största delen brillant och voro, åtminstone hvad utförandet beträffar, väl värda den entusiasm och det frenetiska bifall, som publiken vid dessa tillfällen spenderade.

7:de Bülowkonserten bjöd på en novitet af den unge begåfvade *R. Strauss*, nemligen en färgpräktigt, rikt och originellt instrumenterad orkestersats, benämnd »Don Juan» efter en strof ur Byrons lika benämnda dikt, hvilken inspirerat tonsättaren till komposition. — (Upplysningsvis må nämnas, att Strauss för närvarande är hofkapellmästare i Weimar).

— Fru *Teresa Carëño*, en amerikansk pianist af stor betydighet, framförde Griegs piano-konsert med en eld och en bravur, som tog publiken med storm och just ej bidrog att stämma densamma välvilligt mot den efterföljande Strausska noviteten. Men så är ock fru *Coreño* af sådan betydighet, att publiken verkligen må ursäktas. Ty oaktadt hennes benägenhet att taga ett rasande och ofta ojemnt tempo — hvilket föranledde Berliner Tageblatts bekante kritiker att likna henne vid en »klavér-valkyria, farande till Valhalla med en ihjelslagen komponist», — oaktadt sitt — åtminstone i den mindre Singakademi-salen — oskönt klingande fortissimo och trots många alltför märkbara och stötande virtuos-manér, spelar hon dock med ofelbar säkerhet, med en jemn och fulländad teknik och med ett föredrag, så fritt från söka effekter och så varmt och naturligt, att hon ovilkorligen rycker publiken med sig. — Huru Bülow framförde den derpå följande Haydn-symfonien och förspelet till »Lohengrin» trotsar all beskrifning. Nog af, han var knappast under hela säsongen så väl disponerad som den aftonen, och att man då bjudes på någonting alldeles extra vet en hvar.

8:de konserten hade ett mera matt förlopp. Hufvudnumret var Beethovens Adur-symfoni. Vidare uppfördes Schumanns Manfredouverture och en slavisk Rhapsodie af Dvorák. Herr *Max Pauer* från Köln framförde Rubinsteins D-moll-konsert. Kom så 9:de Bülowkonserten. Den öppnades med en storartad preludium och fuga Moszkowski, utgörande ett nummer ur en nykomponerad orkestersuite. Vidare Meyerbeers ouverture till »Struensee» och hela musiken till Mendelssohns »Sommer-nachtstraum». Denna utfördes till alla delar fulländadt och med Philharmoniska körens biträde. Solisten för aftonen, den unge ryssen *Charles Gregorowitsch* framförde en novitet: violin-konsert n:r 2 af Damrosch med mycken framgång. Hvarför nämnda konsert blifvit komponerad är — ett spörs-mål, som vi ej vilja inlåta oss på. Knap-past kan man antaga att komponisten skrifvit den derför, att han hade något på hjertat som han måste ut med; fastmer att han endast nödvändigt ville göra en konsert. Vi kunna ej heller

underlåta att fråga hvarför den uppfördes på en Bülowkonsert och af en sådan utmärkt artist som Gregorowitsch? Ty det förtjenade den lika litet som vid en föregående konsert Dräsekes pianokonsert. Publiken hade ej saknat någondera — och var meningen att göra reklam, så vore komponisten säkert bättre betjent med att ej få den uppförd.

10:de och sista Bülowkonserten hade att uppvisa Hans von Bülow både som dirigent och solist.

Afstående från att uttala något omdöme om en pianist med ett så stort rykte, men som dock redan lemnat sin glansperiod bakom sig, vill jag endast konstatera det faktum, att entusiasmen hos åhörarne väl sällan varit så betydligt stegrad som nu, och att föremålet derför till fyllest förtjenade den.

Ty Bülow kan gerna utmana hvem som helst af sina samtida till täflan; jag tänker de äro få, hvilka åtaga sig den ansträngande uppgiften att under samma afton dirigera ett helt orkester-program och dessutom spela Beethovens Ess-durkonsert samt en hel rad piano-soli af Liszt. Åtminstone skola få kunna lösa den uppgiften lika godt. Under vårterminen hafva tre af samtidens mest uppburna violinister låtit höra sig i Berlin. Först gamle *Joachim*, hvilken vid en af operans symfonikonsalter spelade Viottis amoll-konsert med känt och erkänt mästernskap. Det är sällan Joachim låter höra sig som solist nu mera. En och annan gång vid någon välgörenhetssoiré i Hochschule och undantagsvis, såsom nu, på en större offentlig konsert. Men annars är det numera vanligen privitykretsar förbehållet att tjusas af hans toner.

— August *Wilhelmj*, som under många år underlåtit att låta höra sig i Berlin, och som, med rätt eller orätt är svårt att afgöra, stått i ett slags krigsförhållande till såväl Berlinerpubliken som Berlinerkritiken, har åter hållit sitt intåg här och denna gång med pukor och trumpeter, så att säga. Båda hans konsalter — i Singakademien och i Philharmonien voro talrikt besökta, och vid båda eröfrade den gamle mästaren såväl publikens som kritikens afgjorda gunst — utom som orkesterkomponist. Ty den storartadt anlagda »Huldigungsmarsch» för orkester, hvilken framfördes på den första konsalten, var visst bra, men hör dock väl till den sortens kompositioner, hvilka gifva anledning till att säga om nybörjare: »att man kan vänta sig mycket godt om dem (nybörjarne) blott de blifva mera mogna och sjelfständiga!» Och August *Wilhelmj* är dock för gammal att komma fram med nybörjararbeten.

När *Emile Sauret* låter höra sig är det jubel bland åhörarne. Han är den förklarade favoriten, oaktadt all beundran för andra.

»De spela ju alla bra», säger man, »men Sauret han icke blott spelar bra, — han förtrollar en!»

Och det är det riktiga ordet. Ty när Sauret spelar är allt, såväl orkester, som publik, — ja till och med Philharmoniens kypare, — bundne af den magiska kraft, som utgår från hans violin. Ock när han upphör, då applåderar man ej, nej man stampar, skriker, tjuter och håller ett väsen, som ville man rifva ned himmelen, — ända tills han spelar om igen.

Vid sitt sista uppträdande i Philharmonien spelade Sauret en suite af sig sjelf och en »Air-hongrois» utaf Ernst.

Kammarmusiksoiréer hafva liksom i fjol föranstaltats af *Joachims quartett* (herrar *Joachim*, *de Ahna*, *Wirth* och *Hausmann*) af *Emile Sauret* och *H. Grünfeld* samt af trion *Barth*, *de Ahna* och *Hausman*.

— Och så kom *Alice Barbi* för första gången till Berlin. Hennes framgång var storartad, oaktadt Berlinerne äro bortskämda af sådana *Lieder*-sångerskor som *Hermine Spies* och *Amalie Joachim*.

Men så är *Barbi* också i alla afseenden en så fulländad sångerska, att hon godt kan täfla med hvem som helst. Rösten är visserligen ej stor, men vacker och beherrsas fullkomligt. Tonbildning och intonation — absolut fulländade; textuttalet är, hvilket språk sångerskan än behandlar, *fenomenalt* tydligt, så att hvarje ord är fullkomligt förnimbart öfverallt.

Och så föredraget, — ja hvarför tala om hvad man ej kan öfversätta i ord, — hvarför försöka berätta något så skönt, att tårarne komma en i ögonen vid blotta tanken derpå! — Jag har tyvärr endas hört *talas* om *Jenny Lind*, men efter den föreställning jag har gjort mig om henne, kommer ingen henne så nära som *Barbi*. Hon blir favoriten och man kan dock ej säga hvarför.

Alla ofvan uppräknade förtjenster hafva många andra sångerskor i kanske lika hög grad, och röstmedel kanske ännu mera, men *Barbi* står dock ensam bland dem alla. Hvad hon gifver är lefvande lif, de poem hon reciterar för oss i toner, erhålla dubbel poesi ur hennes mun, hela hennes rika, oändligt finkänsliga natur behöfver dessa musikstycken endast såsom medel för att gifva sig uttryck, för att stå fram för oss i all sin skönhet och komma de finaste strängar i vårt bröst att vibrera. Man ej blott beundrar till tack för en sådan njutning, man älskar, och minnet deraf räcker till för lifvet.

— Hennes program upptog gammal-italienska sånger från 16:de och 17:de århundradet, sånger af *Schubert*, *Schumann* och andra.

»Hon har ingen koloratur att tala om» anmärkte en kritiker efter första konserten. — På hennes nästa program stod en aria af *Rossini* — en af de

allra brillantaste — och sångerskan utförde den med den älskvärdaste min i verlden och med så lekande lätthet, som ville hon säga: »sådan grannlätger jag också, men mina andra prydnader äro mera betydande och kanske mera äkta konst.»

— Och sedan »hade hon koloratur!»

— Så eröfrade *Barbi* i sin tur *Berlin*, och med den bedriften kunna vi sluta vår revy.

A. P.

Musikpressen.

På Abr. Lundqvists förlag har utkommit:

Wilm, Nicolai: *Tre instructiva Sonatiner*, nr 1 C dur, nr 2 D moll, nr 3 D dur, à 1,25.

Anschutz: *Lakmé*, Bouquets de Melodies 2. Pr. 1,75.

Red. har fått sig tillsänd från Carl Grünings förlag Stuttgart.

Breslaur Emil: *Klavierschule*, op. 41, Anfangs- und erster Mittelstufe. 3:e Auflage.

Wilms goda rykte som komponist bekräftas af dessa sonatiner, som verkligt vackra och instruktiva böra komma till mycket användande vid undervisningen. Hvad svårigheten beträffar stå de ungefär på samma grad som *Kuhlaus*.

Af *Potpouriet* ur *Lakmé* ha vi förut anmält första häftet.

Författaren till ofvannämnda *Pianoskola* är professor, musikdirektör vid musikseminariet i Berlin, redaktör för »Klavierlehrer», kompositör af instruktiva pianoverk och författare till »Methodik des Klavierunterrichts» (f. 1836). Hans här i fråga varande »Klavierschule» har blifvit mycket fördelaktigt bedömd i en mängd tyska tidningar och af sådana auktoriteter som X. Scharvenka, Eugen d'Albert, M. Moszkowski, Oscar Paul, m. fl.

I förtälet till *pianoskolan* yttrar förf. att densammas ändamål är »icke blott att åstadkomma mekanisk färdighet utan äfven väcka sinne för musik, lägga grunden till en sann konstinsigt och allmän musikkbildning. All musiköfning bör riktas inifrån — utåt, utbildning af ton- takt- känsel- och formsinne af ses och förstånd, känsla och vilja i lika grad påverkas» Framför allt vill förf. rigta uppmärksamheten på att »flertalet af styckena visar en förening af ton och ord», hvilket han anser för mycket värde för insigten i den musikaliska betoningen och satsbildningen». Metoden har på senare tider af flere musikpedagoger användts och bl. a. af Aug. Reissmann, som utgifvit en förenad »Klavier- und Gesangschule», för nybörjare. Utan att närmare inlåta oss i undersökning rörande meto-

dens värde, vilja vi endast anmärka, att för uppnående af ändamålet med densamma ord och musik måste i det sanna musikaliska uttryckets tjänst fullt motsvara hvarandra, hvilket ej så lätt kan uppnås. Det är gifvet att en musiskola af detta slag, med underlagd text till styckena, också får en utpreglad nationel karaktär, särdeles som i metoden ingår användningen af bekanta nationela folkvisor och studentsånger o. dyl. Utom stycken af detta slag, alla naturligtvis af mindre omfång, innehåller hr *Breslaurs* *pianoskola* 24 stycken af honom sjelf, 13 af *Czerny*, 5 af *E. Rohde*, 3 af *Kunz*, 3 af *A. E. Müller*, 1 af nio nyare komponister hvardera, 2 af *Clementi*, *Mozart*, *Rossini*, *Boieldieu*, 1 af *Beethoven*, *Schubert*, *Haydn*, *Schumann*, *Auber* och 8 för fyra händer af *Diabelli*. — *Pianoskolan* tycks vara uppställd med pedagogisk förmåga och väl iakttagen gradvis fortskridning. För hvarje tonart finnas stycken och öfningar, såväl stödfingers- som handleds- staccato- och treklangsöfningar, och båda händernas, likasom de särskilda fingrarnes, jemna utbildning synes vara tillgodosedd. Stilen i skolan är stor och tydlig, hvilket ökar förtjensten hos denna *pianoskola*, på hvilken vi härmed vilja fästa våra pianolärares uppmärksamhet.

Musikbref från Lund.

Innevarande säsong har efter härvarande förhållanden haft att bjuda på synnerligen omvexlande och värdefulla musiknöjen. Dessa inleddes af *Musiksällskapet*s konsert i Domkyrkan den 24 februari, vid hvilken äfven universitetets nye kapellmästare assisterade med ett par orgelnummer, af dem *Bachs* *Toccata*. Att föredraget var öfverlägset faller af sig sjelft, då det sköttes af en på orgelmusikens område så eminent kapacitet som herr *Wilhelm Heintze*. Körerna, såväl med som utom orgelackompagnement, redde sig med hänsyn till de öofvade krafter, af hvilka sällskapet öfvervägande består, och de för konserten fåtaliga repetitionerna på ett synnerligen berömvärdt sätt. Sällskapet dirigent, adjunkt *Möller*, har också dels som mångårig ledare af studentsången och nu efter flere års mellanskof såsom sådan återvald äfven vid flere andra tillfällen utom vid konserten i fråga gifvit hedrande prof på sin kompetens som sånganförare. Af stort intresse var hr *Karl Kempffs* båda kammarmusiksoiréer den 11 mars och den 12 april. Båda rönt ock af den fulltaliga publiken bevis på det lifligaste erkännande. Hr K. biträdades värdigt af fröken *Augusta Kjellander* fröken *Andrea Ström*, lärarinna i violin, hr *Meijer*, violoncellist från Malmö, samt amatörer. Af de utförda numren, som särskildt ädrogo

sig publikens uppmärksamhet, dels för deras egna stora värde dels för deras förtjenstfulla framförande voro quintett för piano och stråkinstrument af *Dvořák*, en nyhet af omedelbar sjudande lifskraft och melodisk uppfinning, bländande instrumentation och pikant harmonisering, samt *Beethovens* Sonat (op. 47) för violin med piano samt *Brahms* Sonat (op. 108), likaledes för de båda sistnämnda instrumenten. Synnerligast i sonaterna ådagalade hr Kempff på det eklatantaste sin fina konstnärliga uppfattning, sitt solida herravälde öfver instrumentets teknik, hvilket allt nobelt och pietetfullt understöddes i pianostämman af fröken Augusta Kjellander. Hr K—s konstnärskap har utbildats under män sådana som David, Rietz och Schumann midt upp i den tyska musikkulturens pulsåder, och således ej underligt om det i förening med en rik natur lemnat en behållning af exceptionellt värde. Detta kom Akademiska kapellet till stor nytta, då hr K. under de många år han var dess ledare med mycken möda och mestadels kostnadsfritt ledde kapellmedlemmarnes enskilda musikutbildning. Kappellet blef på så sätt efter att förut hafva utgjorts af ett ringa fåtal efter hand rekryteradt af allt bättre och bättre element, till's det nu kan räkna en rätt respektabel samling af gamla vanda och försigkomna orkesterspelare. Hr K—s afgang från kapellmästarsysslan väckte derför en berättigad saknad hos mängden, ty utom hans här anförda musikaliska förtjenster, egde han äfven i hög grad en lika nödvändig förutsättning för att rätt kunna lifva det musikaliska intresset inom en så bildad korporation som ett studentkapell, nämligen ett uppträdande, som alltid var paradt med intelligens, belevnhet och en värdig hållning. Kapellmästareskiftet har gifvit anledning till meningsskiljaktigheter, dervid koterintressen — om än dikterade af goda afsigter — dock måhända ibland erhållit ett allt för fritt spelrum, hvarvid den oskyldige fått kläda skott för beskyllningar, som för honom varit alldeles främmande. Verldens gång varit sig lik här vid lag som i allting annat: de flesta sluta sig till dem som »makten hafva», synnerligast dem, som i främsta rummet se på sin egen välfärd, glömmande hvad så väl menskligt deltagande, som tacksamhet och rättsskänsla fordra.

Akademiska kapellet har under hr Heintzes ledning haft två soiréer. Slutresultatet af dem gaf ett totalintryck af en solid och redbar sträfvän. I påskas konserterade här hr *Algot Lange* med fru. Konserten var talrikt besökt, erkännandet lifligt och allmänt, åtminstone åt den delen af programmet, som gälde hr L—s prestationer. Ännu är att emotse flere intressanta musiknöjen och bland dem en större konsert, som förberedes af hrr Möller och Heintze.

Från Scenen och Konsertsalen.

Kgl. Operan. April 16, Meyerbeer: *Robert af Normandie*. — 17, 20. Delibes: *Lakmé*. — 18, 29. Boito: *Mefistofeles* (Margareta, Helena: frk. Oselio; Faust: hr. Strandberg, Ödmann). — 21. Gounod: *Faust* (Margareta frk. Oselio, Faust hr Strandberg). — 23. Donizetti: *Leonora* (frk. Oselio). — 24. Rossini: *Barberaren i Sevilla* (Rosina: frk. Petrini). — 25. Bizet: *Carmen* (Carmen: frk. Oselio; Don José: hr Ödmann). — 26, 28. Mozart: *Figaros bröllop* (Grefvinnan, Susanna, Marcellina, Cherubin, Barbarina: fruor Östberg, Edling, Strandberg, frkn. Jungstedt Hamburg; Grefve Almaviva, Figaro, Bartholo, Bazil, Antonio, don Curzio: hrr Johanson, Nygren, Strömberg, Rundberg, Grafström, Nilsson). — 27. Adam: *Konung för en dag* (Nemea, Zelida: frk. Karlsohn, fru Strandberg).

Vasa-Teatern. April 16, 18. Behrens Herm. jun.: *Prinsessa för en dag*. — 17, 19, 20, 21. Sullivan: *Mikadon*. — 23—30. Lecocq: *Théblomma* (Cesarine: frk. Anna Petterson; Théblomma: frk. Johnson; Dun-ka-shin, Phum-Ling, Pinsonnet, Corbillon: hr. Strömberg, Klinger, Varberg, Lundahl).

Hotell Continental. April 17. *Konsert* för välgör. ändam. — Bitr.: frkn. Wäsström och musikalskarinnor, hrr Adrian och Ragnar Dahl, hr. Grip, dir. Lindström m. fl.

Musikal. akademien. April 20. *Filharmoniska Sällskapets* 3:e abonnem:s-konsert: 1. Wagner: *Tannhäuser*-ouvertyr; 2. Grieg: *Scener ur Olav Tryggvason* (op. 50) för soli. kör och orkester; Gluck: *Ballettmusik och Furientanz ur Orfeus*; 4. Hallén: *Styrbjörn Starke*, dikt af H. Tigerschiöld, symfonisk ballad för manskör, solo och ork., op. 34.

— April 22. *Fröken Esther Sidners soaré*. Bitr.: Frökn. S. Wolf, S. Carlheim-Gyllenskiöld Eug. Claesson och hr O. Lemon.

April 27. *Sällskapet O. D:s* matiné: 1. Gade: *Nachklänge von Ossian*, ouvertyr; 2. Körer för mansröster; 3. Grieg. *Elegiska melodier* (Hjertesår, Sista våren) för stråkorkester; 4. Mendelssohn: *Introduction och körerna ur »Antigones»*.

Jakobs kyrka. April 19. *Konsert* för välgör. ändam. — Bitr.: frk. Wolf, hr F. Neruda, C. F. Lundqvist, Em. Sjögren, C. J. Stålhammar.

Musiklifvet i hufvudstaden under sista hälften af april har, såsom ofvanstående revy utvisar, varit ganska rörligt med omvexlande repertoar af musikpjäser och flera konserter. Af teaternyheter förekomma dock endast repriser: »Figaros bröllop» på Kgl. operan och »Théblomma» på Vasateatern. Fröken Oselios gästspel har fortfarande liksom fröken Petrinis, en behöflig ersättning för fröken Ek, som, efter hvad vi förut nämnt, lemnat operascenen efter tilländalupet kontrakt. Återupptagandet af »Figaros bröllop» straxt efter »Barberaren» är ett lyckligt grepp, då handlingen i Mozarts opera kan betraktas såsom en fortsättning af Rossinis med tillägg i personalen af Susanna och Cherubin samt ett par bi-personer, samt dessutom jämförelsen mellan de båda mästerverken, gifna samtidigt, vinner i intresse. Af Mozarts operor gafs här »Trollflöjten» först (1812), sedan i tidsföljd: »Don Juan» (1813), »Enleveringen» (1814), »Figaros bröllop» (1821), »Troheten på prof» (»Cosi fan tutti», 1830), »Teaterdirektören» (på Stjärnströms teater, 1857). Ouvertyren till »Figaros bröl-

lop» förekommer emellertid för piano och två händer, endast benämnd »Sinfonia af Mozart», i »Musikaliskt Tidsfördrif» 1812. Operan gafs här senast vårterminen 1887 med fröknar Ek och Hulterantz som grefvinnan, frök. Karlsohn som Cherubin, fru Edling som Susanna; grefven gafs af hr Forstén, Figaro af hrr Janzon och Rosén. Den nuvarande rolbesättningen synes här ofvan. Af resp. rolinnehafvare togs priset nu af damerna. Fru Östberg spelade och sjöng grefvinnans parti på ett öfverlägset sätt och sekunderades värdigt af fru Edling, hvars lifliga och behagliga Susanna förut är oss bekant. Den vackra, genialiska brefduetten gjordes af dem till en verklig monstrepresentation. Ny i sin rol var fröken Jungstedt, hvars vackra röst gjorde sig väl gällande, synnerligast i den förträffligt återgifna romansen inför grefvinnan. I den dramatiska framställningen frångick fröken J. den vanliga och, hvad vi tycka, den rätta Cherubinstypen af den blyge och svärmiskepagen och inlade i spel och mimik mera af en hurtig garçon. Hr Johansson, hvars sångkonst kräfver ytterligare utbildning, var ej fullt så nobel och liflig, som höfves den passionerade och svartsjuke grefven. Hr Nygren hade i Figaros parti fått en uppgift, som ej rätt lämpade sig för hans naturel, och kunde ej med sin mörka, något sträfvast röst och lugna framställning ingjuta tillbörligt lif i rolen. Hr Strömberg och fru Strandberg fyllde väl sina platser och likaså de öfriga bifigurerna. Öfriga operaföreställningar förete intet nytt. Intresset för närmaste tiden fäster sig vid Bötels gästspel, som börjar den 2 maj med »Trubaduren».

Med Lecocqs »Théblomma» har Vasateatern fortfarande att muntra den skratlystna publiken. Fröken Anna Petterson gästade i denna såsom Cesarine, samma rol som hon innehade då operetten senast gafs hos oss på Södra teatern 1884 och 1885 på Djurgårdsteatern, der fru De Wahl utförde titelrolen. Hr Max Strandberg, som då sjöng Phum-Ling, kunde naturligt nog ej uppvägas af hr Klinger på Vasateatern, hvilken dock med rätt god framgång sträfvade mot höjden i den kostliga duetten med Dun-ka-Schin, ett parti, hvari hr Strömberg åter eröfrade publiken med sin godmodiga komik.

Bland konserterna intager åter Filharmoniska sällskapets främsta rummet genom betydenheten af de utförda musiknumren. Kapellmästare Hallén hade af från olika håll sammanbragta musici fått sig en orkester, som under hans säkra ledning skötte sig berömvärdt. Man fick ett vackert bevis derpå redan i konsertens första nummer, »Tannhäuser»-ouvertyren, hvari hr Hallén framkallade nyanser och effekter, både nya och smakfulla. Griegs nya verk, »Olav Tryggvason», var programmets andra nummer. Detsamma, skrifvit till ett

ofullbordat drama af Björnson, skildrar en nordisk offerfest i storslagna tonbilder och är ett af komponistens mest geniala arbeten. Det lär ha förliden höst uppförts förut i Kristiania, sedan i Köpenhamn, Brüssel och nyligen i Göteborg. I första scenen anropar offerpresten och en qvinna Vallhalls gudar om hjälp mot den annalkande Olav Tryggvason och en mäktig kör infaller dervid »hör oss, hör oss!» I andra scenen uppträder en Völva för att kraftigt frambesvärja den hjälp som nämnandet af »Norners och Asers namn» ej ensamt förmår framkalla. Tredje scenen innehåller lekar och offerdanser till gudarnes ära, med en från det föregående skild musik af mera melodisk karaktär. Solopartierna utfördes förtytstfullt af fru Edling (Völvan), en musikalskarinna (qvinnan) och hr Holm (offerguden); köerna klingade präktigt och utfördes med sällskapets kända precision och goda nyantering. Herr Halléns »Styrbjörn starke» förfelade ej att med sin väldiga manskör och på skiftande klangeffekter rika instrumentering framkalla ett lifligt bifall, som till en del väl också gälde den värderade komponisten-dirigenten personligen. Herr Bjarne Lund utförde Styrbjörns soloparti. Ett vackert intermezzo i den gamla enklare stilen var 3:e numret, Glucks sköna balettmusik ur »Orfeus» och Furiadansen ur samma opera, rikare men pietetfullt instrumenterad af herr Hallén.

Sällskapet O. D. hade vid sin matiné icke lyckats fylla Musikal. akademiens stora sal, vare sig inträdesprisen voro för höga eller det vackra vädret mera lockande, än konsertsalens halfdager. Den konserterande elitkåren af Upsala-sångare framkallade som vanligt rikt bifall med sina friska röster och sitt ypperliga föredrag. Af Mendelssohns »Antigone» musik se (Mendelssohnbiografien i Sv. Musiktidsning n:r 7) anslår mest första kören, Eroskören i fjerde och den ståtliga Bacchuskören i 6:te afdelningen. Orkesterackompanjementets kötes af den förstärkta Meissner'ska orkestern, som under dir. Hedenblads ledning äfven utförde Gades vackra ouvertyr »Nachklänge von Ossian» och ett par af Griegs senaste kompositioner för stråkorkester »Hjertesår» och »Sista våren», elegiska melodier, som de kallas, båda intressanta och fängslande.

Fröken Esther Sidner hade vid sitt första offentliga uppträdande såsom sängerska, på sin soaré d. 22 april, att glädja sig åt en talrik åhörarekrets, som å sin sida med stort nöje syntes lyssna till den unga sängerskans vackra, sympatiska och väl skolade röst samt ett föredrag, vittnande om verkligt musikalisk begåfning, hvarpå fröken S. för öfrigt såsom pianist redan gifvit prof. Fröken S. hade värdefullt biträde af fröken Wolff och fröken Carlheim-Gyllensköld samt hr Lemon, och icke minst af fröken Claeson, som

med sin öfverlägsna talang som ackompannatris assisterade hela aftonen. Utrymmet tillåter oss ej att närmare redogöra för denna soaré liksom ej heller för de ofvannämnda välgörenhetskonserterna i hotell Continental och Jakobs kyrka.

Från in- och utlandet.

Kgl. Operan. Verdis »Otello» väntas blifva färdig till uppförande här i midten af maj. Den svenska texten till operan är redan utkommen på Alb. Bonniers förlag till ett pris af 50 öre.

— Stockholms k. operasällskap kommer, enl. hvad danska tidningar berättar, att under juni månad gifva 10 gästföreläsningar i Köpenhamn.

Musikföreningens 23:e konsert, vid hvilken uppföres Mozarts »Requiem», eger rum den 3 maj kl. 1/2 8 i Musikaliska akademien med biträde af fru Edling, frk. Wolf, hrr M. Strandberg, H. Strömberg samt K. hofkapellet.

Konsert förberedes till den 4 maj kl. 1/2 8 e. m. i Maria kyrka af Maria kyrkokör under anförande af dir. Hugo Lindqvist, med bitr. af fröken Anna Piehl, en musikalskarinna (violinist) hrr Albert Lindström och Otto Edberg. Konserten gifves till förmån för Maria församlings skollofskolonier, ett ändamål som i och för sig bör locka att talrikt besöka konserten.

Herr Tor Aulin, den värderade violinisten, annonserar konsert i Vetenskapsakademiens hörsal d. 6 maj kl. 1/2 8 e. m. Biträdande äro fröken Sigrd Wolf, hrr C. F. Lundqvist, E. Sjögren och Stenhammar.

Oscar Lejdström, den bekante sångläraren, har anträdt en studieresa till Tyskland och Frankrike med afsigt att en längre tid uppehålla sig i Paris.

Fröken Ellen Nordgren uppträdde d. 22 april å k. teatern i Köpenhamn som Amneris i »Aida» och förvärfvade sig så genom sång som spel rikligt och varmt bifall. Hr Fredrik Brun sjöng Radames' parti, fru Keller Aidas, hr Lange konungens och hr Simonsen Amonasros.

Fröken Alma Hultcrantz, den unga svenska sängerskan, som nu vistas i Amerika, är för närvarande anställd som sängerska i First Congregational Church i Kansas City, Mo., enligt uppgift i Svenska Amerikanaren.

Sångaren Carl Aug. Söderman och pianisten **Lundberg** gifvo den 12 april i Salle Erard i Paris en talrikt besökt konsert, som inbringade konsertgifvaren rikt bifall. Paristidningen La Paix skrifver härom. »Den konsert som i går gafs i Salle Erard af hr C. A. Söderman gestaltade sig till en oafbruten hyllning för den sympatiska sven-

ske barytonisten och för hans landsman pianisten Lundberg. Hr Söderman, hvars präktiga röst utmärker sig genom sin styrka, sin jemnhet och sin klangfullhet, blef i synnerhet applåderad efter att hafva föredragit några stycken af Schumann, duetten i Don Juan och en mycket originel ballad, »Kung Heimer», komponerad af hans far. Hr Söderman har en baryton till hvilken man ofta, äfven på berömda operascener, förgäfvess skall söka ett motstycke. Hr Söderman utförde »Widmung» och »Nussbaum» af Schumann samt »Nuit d'Etoiles» af Widor, en stor italiensk koloratur-aria af Mercadante »I Briganti», en sång af Saint-Saëns och slutligen (på svenska) »Kung Heimer och Aslöf»; Hr Lundberg nummer af Beethoven, Liszt och Chopin samt en egen komposition: »Au bord de la mer». De båda svenska artisterna biträdades äfven af franska konstnärer.

Bland åhörarne befann sig fru Sigrd Arnoldson-Fischhof, som, efter att under en turné i Holland ha firat stora triumfer, nu vistas i Paris för att hos fru Marchesi instudera några nya partier i och för en stundande turné i Italien.

Pianisten Knut Andersson, bekant från flera konserter härstädes, har begifvit sig på en studieresa till utlandet.

Fröken Alma Kjellberg, den talangfulla violinisten här ifrån hufvudstaden, som ett par år idkat studier för prof. Sauret i Berlin och längre tid varit af sjuklighet hindrad forcera dessa, lär nu efter återvunnen helse ha gjort ganska stora framsteg och nyligen låtit höra sig å en uppvisning med Sternska konservatoriets elever. Hon spelade dervid 1:a satsen uti Beethovens konsert med ackompanjement af orkester, under anförande af herr Sauret, och väckte lifligt bifall för sin öfverraskande teknik, vackra och fylliga ton, efter hvad Berlintidningar berättar.

Fröken Agnes Janson, vår landsmaninna, som för sin vackra röst och sångtalang är mycket värderad i England, har fått ett berömligt omnämnande i 12 april-numret af »Londontidningen» Musical World, hvilken ock innehåller som supplement ett kartongblad med ett vackert avtotypiporträtt af sängerskan.

Göteborg. Harmoniska sällskapet gaf d. 18 april sin 2:a årskonsert enligt följande program: Wagner: slutscen ur 1:a akten af Parsifal; Beethoven: Romans, G dur, för violin (hr G. Brückner); Mozart: Rec. och aria ur »Figaros bröllop» (en musikalskare); Wieniawski: Legend (hr Brückner); Gounod: aria ur »Sappho» (frök. Sigrd Hallgren); Grieg: Scener ur »Olav Tryggvason» med pianoackompanjement (frk. A. Lysell). — Om sällskapets nu 5-åriga verksamhet torde vi få tillfälle att yttra oss i nästa nummer.

Gefle. Haydns oratorium »Skapelsen» gafs här d. 29 mars af sällskapet Concordia, biträdt af N. T.-kapellet. Vid detta tillfälle utfördes Gabriels parti af en fröken M. Åkerson, som väckte mycken uppmärksamhet för sin röst och goda sångmetod. Fröken Å. är elev af Fritz Arlberg.

Köpenhamn. Hit väntas den berömda wagnersångerskan fru Materna, som blifvit engagerad för två konsertuppträdanden i denna månad. — »Konung för en timme» är en ny operett, som första gången gafs vid journalistföreningens festföreläsning å Folkteatern i mars månad. En af hufvudrollerna i denna utfördes af fru Wendela Sörensen, född Andersson.

Paris. På Nouveautés-teatern härstades har givits en ny vaudeville-operette »La vocation de Mariens» af Raoul Pugno, bekant från sitt konsertbesök i Stockholm 1881 såsom utmärkt pianist och komponist. Operetten, som ej är hans första sceniska verk, berättas vara mycket underhållande.

— Den försvunne komponisten Camille Saint-Saëns hade tagit sin tillflykt till den lilla staden Las Palmas på en af Kanariska öarne, der han vistades incognito under antaget namn men väckte mycket uppmärksamhet för sitt musikintresse och sin musiktalang. Han blef slutligen röjd genom ett ditsändt porträtt och drog sig undan societetslivet. Han har sedan varit sedd i Valencia och torde nu vara återkommen till Paris. Från Las Palmas har nämligen Le Figaro från honom erhållit ett telegram så lydande: »Tack för edra bekymmer. Lugna vännerna. Kommer tillbaka om en månad.

Gent. Leonard Labatt har nyligen sjungit Siegmunds parti i Wagners »Die Walküre» å härv. teater. Tidningarna berömma honom för hans fulländade konstnärskap, särdeles såsom Wagnersångare, om än, såsom en tidning anmärker, rösten lidit något af tiden.

Aachen. Tenoren Henrik Westberg, som ej på länge låtit höra af sig i konsertsalarne, har på Stadtteatern här uppträdd som Lohengrin i Wagners opera och vunnit mycket bifall.

Dödsfall.

Barnett. John, engelsk komponist f. 15/7 1802 i Bedford. † 17/4 i Lockhampton nära Cheltenham, der han sedan 1841 varit bosatt som sånglärare. Han var son af en invandrande tysk juvelerare Bernhard Beer, släkt till Meyerbeer; fick sin första utbildning af Ferd. Ries och var först operasångare. Sin första operett »Before breakfast» fick han uppförd 1825 i Lyceum och var sedan en fruktsam operakomponist. Efter en del mindre arbeten uppförda å Lyceum, Olympic och Drury-lane vann han 1834 stor uppmärksamhet genom operan »The mountain sylph», 1837 följde »The fair Rosamund» och 1838 »Farinelli». Sångelär han ha komponerat mellan tre och fyra tusen. Hvarken dessa eller hans operor hafva emellertid haft varaktig lycka.

Svensk Musiktidnings Musikalbum I 1890 (pr. 80 öre) innehåller:

Vårstämning af **Adrian Dahl**, ett lifligt melodiskt pianostycke;

Un Bibelot, en nätt bagatell för piano af **Ika**;

Trädgårdsmästaren, en liflig, vacker baritonsång af den värderade sångkomponisten **Aug. Körling**.

Albumblad

5 melodiska tonstycken för Piano (Romance. Humoresk. Perpetuum mobile. Aftonstämning. Marche Triomphale) af

Adrian Dahl,

finnes att köpa å **Svensk Musiktidnings expedition**, Olofsgatan 1, samt hos hrr musikhandlare och bokhandlare i landsorten. Pris 1 krona.

Dessa vackra pianostycken af den nu genom flere omtyckta arbeten bekante tonsättaren kunna med skäl rekommenderas åt våra pianister.

J. LUDV. OHLSON

STOCKHOLM

16 Regeringsgatan 16

Flyglar, Pianinos och Orgelharmोनier af de bästa svenska och utländska fabriker i största lager till billigaste priser under fullkomligt ansvar för Instrumentens bestånd.

Obs.! Hufvuddepot för **Blüthners** världsberömda Flyglar, samt **Rö-nischs & Steinweg Nachfolger** utmärkta Pianinos.

Önskas köpa

en bättre, ehuru begagnad, A-Klarinett. Närmare genom vaktm. Nilson, Riksdagens Klubb. (G. 2695.)

Mot fri inackordering i en familj, (boende ej mer än en timmes väg från Stockholm), önskar en ung man meddela undervisning i musikteori, elementarsång och i de första grunderna i pianospelning. Undervisningstiden två timmar om dagen. Närmare upplysning lemnas å denna tidnings expedition.

Stockholm,

Drottninggatan 18. Allm. Telef. 600.

OBS. Gamla Instrument tagas i utbyte.

OBS. Pianostolar, ny konstruktion.

Eleganta Permar

till Svensk Musiktidning finnas till salu å **2 kronor** hos **P. Herzog**, Malm-skilnadsgatan 54.

Pianon

utses och köpas för säkra köparens räkning af pålitlig och kompetent person, som väl känner hufvudstadens instrumenthandlare och alltid till nöjes utfört uppdrag af detta slag. Närmare upplysning å Sv. Musiktidnings byrå, Olofsgatan 1.

Svensk Musiktidnings

MUSIKALBUM

III 1889.

Piano och sångstycken innehållande för piano: **Henselt: Kärleksro**, **Klauwell: Albumblad**, **Reiser: Vårfröjd**, **Rubinstein: Menuett**, **Sjögren: Melodi**, **Tschaikowsky: Elegisk romans**, **Wenzel: Friskt mod.** För sång: **Söderman: Visa och Koral**, **Schubert: Kärleksbikt**. Säljes i Musik- och bokhandeln samt hos tidningens Expedition till ett pris af **1 krona**.

OBS. Södermans visa, upptecknad ur minnet af Fritz Arlberg, äfvensom **koralen** äro ej förr utgifna, **Schuberts Kärleksbikt** hör till hans efterlemnade verk.

Hugo Lindqvist

meddelar undervisning i pianospelning, dirigerar körer och kvartetter. Adr. **Grefgatan 16**, 3 tr. upp.

Obs. Mycket billigt annonspris i Svensk Musiktidning — **10 öre** petitråd — (rabatt vid förnyelse.)

INNEHÅLL: En ny ljudteori. — Edvard Grieg intervjuad. (Ur Pall Mall-Gaz.). — Ett bref om pianosjukan, af Edvard Hanslick. — Musikkbref från Berlin af A. P. — Musikpressen. — Musikkbref från Lund. — Från scenen och konsertsalen. — Från In- och utlandet. — Dödsfall. — Annonser.